

Chamonix-Zermatt, l'Alta Ruta clàssica a l'estiu

Text i fotos: **David Mengual Padrós i Aurèlia Sans Rontein**

Chamonix-Zermatt, un binomi mític en el món de l'alpinisme. Dos pobles. Dues regions. Muntanyes de mítiques muntanyes. Ascensions èpiques. Gestes heroiques... La travessia entre les dues localitats esdevé una experiència inoblidable. Trescar entre els cims dels alps més coneguts, tot travessant valls i colls, boscos i geleres, senders, morrenes... Són vuit dies de muntanya essencial.

El Mont Blanc des del coll Sonadon.

Tot i que aquesta travessia es va fer a peu la primera vegada, l'any 1861, posteriorment s'ha popularitzat per fer-la amb esquís, però els que encara no dominem prou aquesta tècnica ens mantenim fidels als orígens.

D'altres rutes, n'hi ha moltes i amb moltes variants. Aquesta és possiblement la més clàssica d'entre les clàssiques, però així i tot vàrem fer la majoria de les etapes en solitari, sense trobar-hi cap cordada i, en moltes ocasions, ni tan sols traça.

Arribant al coll superior de Tour, enmig d'una tempesta de neu.

Etapa 1: de Le Tour al refugi Albert

Etapa inicial per ambientar-s'hi, amb bones vistes sobre les muntanyes d'Argentièr.

Iniciem l'itinerari al poble de Le Tour (1.462 m), situat al final de la vall de Chamonix, abans la carretera no comença a pujar cap al coll de La Forclaz. És un petit llogaret accessible mitjançant la línia de tren Chamonix-Martigny, i ofereix, com a servei important, un bon refugi del CAF. No hi ha botigues; per tant, no ens podem proveir de res.

Hi ha un sender senyalitzat que puja al refugi Albert I directament des del poble, però sembla que és un camí delicat, amb passos exposats equipats amb cables, molt llarg –5 h aproximadament– i supera un desnivell important.

Comencem de la manera més còmoda. Agafem el telecadira del coll de Balme: un primer tram amb cabines ens puja des de Le Tour (1.462 m) fins a Chamarillon (1.856 m), i un segon tram amb cadires ens acosta al coll de Balme (2.175 m).

I comencem a caminar. Prenem un camí perfectament senyalitzat en direcció S (dreta) fins a la cota 2.329 m. Discorre entre prats alpins i guanya altura de manera molt suau. Gaudim tota l'estona d'una bona vista, a la nostra dreta, de la vall de Chamonix.

Etapa 1

Coll de Balme (2.175 m) –
refugi Albert I (2.702 m)

Desnivell de pujada: 527 m
Temps de pujada: 2 h 20 min

A més de la nevada intensa, el vent i una boira espessa ja no ens deixen veure res de res. Anem encordats a 30 m i ni ens veiem ni ens sentim. Prenem el rumb i avancem amb la brúixola a la mà.

Etapa 2

Refugi Albert I (2.702 m) – coll superior de Tour (3.289 m) – Plateau du Trient – coll d'Orny (3.088 m), base de la cabana del Trient – gelera d'Orny, base de la cabana d'Orny – llac d'Orny (2.686 m) – La Brea (2.188 m)

Telecadira: La Brea (2.188 m) – Champex (1.498 m)

Desnivell de pujada: 660 m

Temps de pujada: 3 h

Desnivell de baixada: 1.174 m

Temps de baixada: 3 h 45 min

A 2.329 m, acabats els prats, enfilem la direcció SE. pel sender que ara ha esdevingut rocallós i que ens aboca a la morrena de la gelera de Tour. A 2.500 m, entrem a la morrena i amb un fort pendent iniciem la pujada fins al refugi. Progressem per un esperó rocallós. A la nostra dreta tenim la gelera i a l'esquerra, una tartera immensa de mal passar. El pendent és fort i cal agafar-s'ho amb molta calma. Al capdamunt de l'esperó es veu el refugi, però costa d'arribar-hi.

És un edifici de pedra que queda camuflat enmig de la tartera. És gran i no gaire acollidor. A més, vessa de ple. Per sopar, s'hi fan dos torns i, per sort, ens toca en el primer i no ens hem d'esperar fora. Amb el fred que fa, és d'agrair... El refugi disposa de cuina lliure i hi ha aigua molt a prop. Està situat sobre la gelera de Tour i ofereix una bona vista de l'agulla de Chardonnet i del massís d'Argentièr, sempre que no hi hagi boira.

Etapa 2: del refugi Albert a La Brea

La idea inicial del dia era anar fins a la La Fouly i, des d'allà, l'endemà, saltar pel coll de Planards al Bourg-Saint-Pierre, de manera que no utilitzàvem transports públics en cap moment de la ruta, però el temps ens obligà a fer canvis sobre la marxa...

En qualsevol cas, progressar pel Plateau du Trient sota les agulles Dorées –si es veuen– ha de ser un plaer important.

Ens fan esmorzar a les cinc de la matinada –i això es repetirà cada jornada. Com sempre, sortim els últims del refugi i encara és de nit. És una nit tanca-da. Fa vent i no hi ha estels. El sender surt de darrere del refugi. És molt pedregós i remunta un petit esperó que poc després ens permetrà baixar fins a la cota 2.750 m i entrar a la gelera de Tour, on ens posem els grampons. El dia es va aclarint i comença a nevar moderadament. Superem un fort pendent fins a la cota 2.880 m i girem en direcció E cap al coll superior de Tour (3.289 m) –3 h, tot i que segons la guia de Peter Cliff és 1 h 30 min–, situat entre l'agulla Purtscheller –voltada d'uns gendarmes

espectaculars– i l'agulla del coll de Tour. Els mapes indiquen l'itinerari d'esquí pel coll de Tour (3.282 m), situat a la dreta del nostre, però hem llegit que és més senzill l'accés al nostre. En qualsevol cas, ja neva intensament, i sense gaire visibilitat seguim la traça que ens porta directament al coll superior. Passem per una canaleta nevada i, finalment, uns passos senzills de roca ens permeten arribar a l'altre vessant.

A més de la nevada intensa, el vent i una boira espessa ja no ens deixen veure res de res. Ara cal travessar el Plateau du Trient en direcció NE. La traça s'ha desdibuixat. No hi ha ningú. Anem encordats a 30 m i ni ens veiem ni ens sentim. Prenem el rumb i avancem amb la brúixola a la mà. En determinats moments, a la nostra dreta ens imaginem que veiem les agulles Dorées. De vegades també notem que travessem esquerdes importants, però hi ha molta neu i estan tapades i ben tapades. A la cota 3.100 trobem una paret rocallosa sobre la qual hi ha la cabana del Trient. Som al coll d'Orny (1 h), que separa el Plateau du Trient de la gelera d'Orny. Enfilem la vall d'Orny i baixem en direcció E deixant la gelera a la dreta i la paret a l'esquerra. Aquí ens treiem els grampons. Progressem per la morrena de sota la paret. Ja no hi ha neu. És una morrena de pedra i gel gris que va perdent desnivell amb molta suavitat. La nevada es converteix en pluja a mesura que perdem altura. La ruta no té pèrdua. No hi trobem senyals, però ben aviat (45 min) veiem la cabana d'Orny sobre una paret de roca, a la nostra esquerra. La passem per sota i un cop l'hem deixat enrere mantenim altura fins que, amb un flanqueig sense traçar, deixem la morrena i accedim al camí del refugi, que progressa sobre un esperó rocallós, de manera que a la dreta li queda la gelera, i a l'esquerra, una bona tartera. Passem per la sortida d'aigües del llac d'Orny i en cinc minuts arribem a una cruïlla de camins. A la dreta, el sender va a La Fouly –3 h 30 min aproximadament i 1.000 m de baixada. A l'esquerra, va al telecadira de La Brea –2 h i 600 m de baixada. Plou intensament

–tant, que van fer falta dos dies perquè s'eixugués el material– i triem el camí més curt.

El camí avança en direcció NE. La vall esdevé estreta i el camí baixa ràpidament fins a la cota 2.400. Hi ha un desviament a la dreta que va directament al fons de la vall, però seguim per l'esquerra. És un flanqueig molt llarg que poc a poc va perdent altura. És un sender balcó molt estret que sovint està equipat amb cables i cadenes per facilitar la progressió. A l'esquerra deixem el camí que s'enfila a la carena per anar a la Gîte d'Arpette (sender equipat) i continuem per la dreta, flanquejant i perdent altura moderadament. Finalment, arribem a l'estació superior del telecadira de La Brea (2.188 m). L'agafem per baixar fins a Champex. La pluja és intensa i la boira no ens deixa veure res de res.

Des de l'estació inferior agafem la carretera cap a la dreta en direcció al poble i en deu minuts arribem a la pensió Plein Air. Demanem si hi ha lloc i ens hi instal·lem. És un edifici acollidor i molt ben portat. Hi ha habitacions de sis places i cal portar sac o llençols. La cuina és excel·lent. Al vespre, s'acaben d'omplir totes les places. Per aquí també passa el conegut Tour del Mont Blanc (TMB), i aquesta és una parada obligatòria.

A cinc minuts, seguint per la carretera, a la dreta hi ha l'anomenat *refugi del Club Alpi Suis*, que ni és refugi ni és del Club Alpi. És un hotel privat que utilitza aquest nom, i sembla que és un xic més car i que no està tan bé.

A més, al poble hi ha un supermercat on ens podem proveir del més indispensable. També hi ha

diversos llocs on podem menjar.

La previsió del temps, que fins ara havia estat bona, ara ja és definitivament dolenta. Es preveuen tres dies de tempesta i nevades a cota baixa. Passem la nit a Champex i l'endemà agafem un autobús fins a Orsières, des d'on un altre autobús ens puja fins a Bourg-Saint-Pierre –de fet, aquesta és la versió clàssica i tradicional de la ruta que no ens acabava de fer gràcia, perquè s'ha d'agafar l'autobús, però el mal temps ens hi va portar.

Progressant sobre la gelera d'Orema.

Recomanacions per a l'Alta Ruta

El piolet i els grampons són imprescindibles gairebé tots els dies. Cal portar també material d'autorescat (cordinos, Tiblocs, Mini Traxion, cargols de gel, etc., per a alguna possible caiguda dins d'una esquerda.

Els horaris que facilitem són del tot orientatius, ja que depenen molt de l'encert que es tingui a trobar la ruta i, sobretot, de l'estat de la neu i les geleres, i de les condicions meteorològiques.

L'Alta Ruta ofereix una bona manera de conèixer aquesta zona dels Alps Penins i els seus cims, tan poc coneguts com interessants. Qualsevol dels refugis serviria per fer-hi estada i per gaudir d'un munt de possibles activitats. Les comunicacions són bones, i la xarxa de refugis, extraordinària. A més, la manca de mitjans mecànics per accedir-hi, li confereixen una duresa i una solitud enyorables en altres regions.

La millor època de l'estiu per fer la ruta, acostuma a ser el mes de juliol. Al juny no obren tots els refugis i, a més, les esquerdes poden estar tapades en la majoria de geleres. A l'agost o més endavant, tot i que potser fa més bon temps, si hi ha poca neu a la pujada des de Valsorey fins al Plateau du Couloir (etapa 4), pot haver-hi gel i l'ascens pot resultar molt perillós. No obstant això, en la bibliografia que us presentem podeu trobar algunes variants que eviten aquesta etapa.

En qualsevol cas, consulteu el temps i l'estat de la neu i del gel abans de començar. Com sempre, ens en van donar una informació acurada a la Casa de la Muntanya de Chamonix (OHM – Oficina d'Alta Muntanya).

ALBERT MARTÍNEZ

**L'encimbellat refugi
bivac Musso, i el Mont
Blanc al fons.**

Posats a aturar-nos, preferim fer-ho a l'inici de l'etapa següent que al final de l'anterior. Parlem amb René Buémi, el guarda de Valsorey, i ens recomana —ens obliga— que ens esperem tres dies al poble. Aprofitem els tres dies de mal temps per anar a recuperar el cotxe a Le Tour, i fem turisme.

El Bourg-Saint-Pierre és un petit poblet situat a la carretera que, des de Martigny, puja al coll de Sant Bernat. Hi ha una petita botiga de queviures, una piscina pública i tres llocs per allotjar-nos-hi. Optem per l'alberg Petit Vélán. Ens sembla que serà el més acollidor. Estem sols tots els dies en una mansarda de sis places, sota la teulada del darrer pis. La cuina és bona —de menú ofereixen *fondues* i altres especialitats suïsses— i el tracte, excel·lent.

A la carretera també hi ha un parell d'hotels, però ens sembla que deuen ser molts cars.

Etap 3: del Bourg-Saint Pierre a Valsorey
Etap que discorre per senders ben traçats de la vall de Valsorey; sense cap mena de problema i amb bones vistes sobre el Vélán i el massís del Mont Blanc.

La previsió és bona. Creuem el poble pel carrer principal. Passem per davant de l'església i trobem els clàssics indicadors grocs que menen a Valsorey (4 h 30 min). Sortim del poble i el camí arriba a la carretera. La creuem davant de l'hotel Vieux Moulin. A l'altra banda, a l'esquerra, comença una pista asfaltada que haurem de seguir. Hi ha un corriol al costat dret que ens permet estalviar-nos alguns dels revolts de la pista, que en poca estona supera els 180 m de desnivell i que ens fa arribar al final de l'asfalt. Anirem trobant senyals grocs i negres fins al desviament del camí de la cabana Vélán. Seguim la pista fins a les cabanes Cordonne (1.834 m) per la vall de Valsorey. Allà trobem un camí a mà esquerra que poc a poc va guanyant alçada fins a la cota 2.000 m, on veurem, a la dreta, el desviament de Vélán. Ara els nostres senyals seran blancs i vermells. Seguim per

l'esquerra i superem els xalets d'Armont (2.197 m). Pugem 250 m i flanquegem en direcció SO fins que la vall es bifurca. Darrere nostre, a l'altra banda i a mitja alçada, veiem la cabana Vélán sobre una carena. El nostre camí discorre per una tartera que, amb fort pendent, ens porta fins al refugi. Hi ha una boira espessa que no ens permet veure res. Així i tot, el sender està ben fressat i els senyals són abundants i estan ben situats. El camí puja molt. Les guies de Peter Cliff i Goedeke diuen que hi hauríem de trobar uns passos exposats equipats amb cables i cadenes, però no els hi trobem. Seguim un corriol prou bo i que fa de bon passar en tot moment.

Arribem a la cabana Valsorey. Visibilitat zero. Pluja i fred intens —i la previsió era bona! Poc més tard arribarà una altra parella i ja ningú més. És un acollidor edifici de pedra i s'hi està calentó —i funciona el braser! René Buémi, el guarda, ens comenta que és centenari. Fa una setmana que el mal temps ha impedit l'accés a l'helicòpter i s'està acabant el menjar, però ens serveix un sopar treballat i deliciós amb els darrers productes frescos que li queden.

Etap 4: de Valsorey a Chanrion

Etap reina de la travessia a l'estiu que molts grups eviten per la duresa que presenta i el nivell tècnic que requereix. Es tracta de flanquejar el Grand Combin. Accedir al Plateau du Couloir és difícil, i també ho és baixar per la gelera del Mont Durand.

Esmorzem a les cinc de la matinada. El dia és magnífic. Quan sortim, amb les primeres llums, del refugi estant, gaudim d'una bona vista del massís del Mont Blanc, amb les Grands Jorasses en primer terme.

L'ascens al Plateau du Couloir presenta bones condicions. Són gairebé 600 m de desnivell, dels quals els darrers 500 són de neu i gel. És una successió de canals

que permeten guanyar desnivell amb un pendent que no supera els 50°, però que fan impressió, ja que la caiguda, en cas de patinar, seria espectacular.

Iniciem la marxa. Sortim pel camí de darrere el refugi. Veiem tota la ruta que seguirem i el coll al qual ens dirigim. Remuntem pel caminet rocallós fins a la cota 3.130 m. Ens encordem i iniciem l'ascens per la neu, que està duríssima. No hi ha traça. Ens dirigim cap al coll que veiem a sobre nostre i a la dreta. Hem de creuar la gelera de Meitin. Busquem els millors passos entre les canals que baixen dretes del Grand Combin i per on, de tant en tant, baixa alguna pedra i alguns blocs de neu i gel. Possiblement la inclinació no supera els 50°, però hi ha moments en què la caiguda pot superar els 600-700 m i cal anar amb compte. No ens toca el sol i fa un fred intens.

Arribem al collet que dona accés al Plateau du Couloir (3 h). El darrer flanqueig i el darrer pas són molt drets. Sortim al sol i tot canvia sobtadament. A la nostra dreta hi ha l'edifici metàl·lic vermell del bivac Musso. Darrere, el massís del Mont Blanc; a l'esquerra, el Combin.

La baixada (SE) cap al Plateau és molt suau. Fa una calor intensa perquè ens trobem en una espècie d'olla que reverbera la llum intensa i l'escalfor solar. Superem un centenar de metres per la gelera Sonadon i accedim al coll Sonadon (3.504 m). Per la nostra esquerra van caient petites allaus procedents del cim del Combin.

Des del coll Sonadon veiem la gelera del Mont Durand. L'haurem de baixar tota. Gairebé no hi ha traça, però no fa mala pinta —error d'apreciació.

D'entrada, hem de baixar dues parets de seracs. La primera, l'agafem per l'esquerra. Ens atensem a la paret de l'esquerra (Combin) i deixem la primera barrera de seracs a la dreta. Som a la cota 3.260 m. Baixem un centenar de metres i estem sobre un balcó que recorrerem cap a la dreta, en tota la seva llargada,

fins a tocar la paret de la dreta (ara cota 3.160 m) Som a dalt de la segona paret de seracs. Hem creuat la glacera transversalment d'esquerra a dreta. Arribats a la paret de la dreta, podrem baixar sense problemes fins a la base. Hem fet una ziga-zaga espectacular, però imprescindible. A la nostra dreta i per sobre nostre deixem el coll d'Amianti (3.308 m), per on marxa l'única cordada que veurem avui.

Ara, els descens esdevé més planer. Ple d'esquerdes que cal anar sorteiant, però més planer. Procurem mantenir-nos a la dreta fins a la cota 2.700 m, tot cercant les zones menys trencades. De 2.700 a 2.600 m, anem pel centre i intentem sortir de la gelera per l'esquerra. Davant i a l'altra banda de la vall —encara molt lluny—, veiem la cabana de Chanrion. El mapa i la guia indiquen la sortida de la gelera a dreta i esquerra. Ho intentem per l'esquerra i no ens en sortim. Hi ha un caos d'esquerdes enormes que ens barren el pas i no podem accedir a la paret per buscar un camí. Tornem enrere i sortim per la dreta. No és fàcil. La morrena fa de mal passar. Ens ensorrem en el fang fins als genolls. Tot es mou. En un petit prat verd a mà dreta i sota la paret, veiem la primera marca vermella. És a la cota 2.540 m. Anem fins allà. A partir d'ara cal seguir les marques vermelles fins al riu, però no és gens fàcil. Hi ha tot un seguit de terrasses herboses molt inclinades. Som entre l'abominable gelera, a l'esquerra, i una paret imponent, a la dreta. Caminem quan podem i desgrimpem quan no tenim altre remei. I de marques, poques, molt poques; però no hi ha una altra sortida. Ara veiem que sortir per l'esquerra de la gelera hauria estat impossible.

A mà esquerra, al fons de la vall transversal a la qual ens dirigim, hi ha l'embassament de Mauvoisin. Durant els dies de turisme vam veure que a la base de l'embassament arriba un autobús postal que baixa a Martigny.

**Hi ha un caos
d'esquerdes
enormes que
ens barren el pas
i no podem
accedir a la paret
per buscar un
camí. No és
fàcil. La morrena
fa de mal passar.**

**Vista de la gelera
Stockli.**

Al coll de Chermontane, dalt de la gelera d'Otema.

Etap 5

Cabana Chanrion (2.462 m) – sortida d'aigües de la gelera d'Otema – gelera d'Otema – coll de Chermontane (3.053 m) – cabana de les Vignettes (3.160 m)

Desnivell de pujada: 925 m
Temps de pujada: 4 h 30 min
Desnivell de baixada: 227 m
Temps de baixada: 45 min

Etap 6

Cabana de les Vignettes (3.160 m) – coll de Chermontane (3.053 m) – gelera del Mont Collon – coll de l'Evêque (3.392 m) – coll del Mont Collon (3.087 m) – alta gelera d'Arolla fins a la cota 2.550 m – plans de Bertol (2.664 m) – cabana de Bertol (3.311 m) per la gelera de Bertol

Desnivell de pujada: 1.215 m
Desnivell de baixada: 1.064 m
Temps: 5 h 30 min

Finalment arribem al riu. Ha estat un descens de 1.500 m sense treva. El cabal és abundant i el creuem pel pont. Agafem la pista cap a la dreta. A uns 100 m i a mà esquerra trobem el camí senyalitzat en blanc i vermell que puja fins a la cabana Chanrion –la pista també va al refugi però és més llarga. Ens atrapa la boira i comença a ploure. Afortunadament ja som al final. Ens ha costat nou hores i els peus supliquen un descans.

Som a la cabana Chanrion, un gran edifici de pedra perfectament equipat i que vessa de ple. En aquest punt coincidim amb el Tour del Grand Combin, que és molt popular i fa que el refugi s'ompli a l'estiu.

Etap 5: de Chanrion a Vignettes

Etap de transició a través de la solitària gelera d'Otema, que d'entrada no ha de plantejar més problemes que la sol·litud del lloc.

Esmorzem a les cinc de la matinada. L'etapa d'avui és llarga, però fàcil.

La guia de Cliff dona la possibilitat d'accedir a la gelera d'Otema des del refugi Chanrion per un camí que flanqueja sense pèrdua i que va directament a la gelera. No trobem aquest camí ni ningú ens sap dir on és. Optem per l'única possibilitat que veiem. Agafem la pista que puja al refugi i baixem fins a trobar una edificació de la qual surt una pista a mà esquerra que va cap al fons de la gorja. És una pista estreta i està en mal estat. La guia ens diu insistentment que no s'ha d'anar per aquí, però ara no tenim altre remei. Al final de la pista, hi ha una petita resclosa, que és la sortida d'aigües de la gelera d'Otema. Aquí comença un camí senyalitzat amb marques blaves que ens durà per la morrena lateral esquerra fins a l'inici del gel sense cap problema.

Entrem a la massa gelada i progressem ràpidament per la part dreta sobre una morrena central rocallosa enmig del gel. Avancem sense problemes fins a la cota 2.900 m. A partir d'aquí està tot nevat i no hi ha traça. Intentem progressar pel mig però és impossible. Ens ensorrem fins al genoll i tot és aigua. Ens veiem obligats a progressar totalment per la dreta fins al coll. Continuem ensorrant-nos fins al genoll, però en aquest costat hi ha neu en lloc d'aigua.

Arribem al coll de Chermontane (3.053 m) i novament ens atrapa la boira. Afortunadament trobem la traça del refugi, que queda a la nostra esquerra i elevat uns 160 m sobre un esperó rocallós. Des del coll, si no hi ha boira, se'l pot veure sense problemes, i l'estampa que ofereix és tan típica com espectacular.

Avancem cap a l'esquerra. Enfilem un tram molt dret amb neu tova i pedres, i un cable ens assegura la progressió. Superem el collet, avancem per un planell a l'esquerra durant deu minuts i arribem a un segon coll. A la dreta, una petita aresta ens separa del refugi. Podem anar pel capdemunt de l'aresta (engorrós) o passar al vessant d'Arolla i flanquejar l'aresta cap a la dreta sense problemes (millor).

Ja som a la cabana de les Vignettes (3.160 m). Mentre ens hi estem instal·lant, un soroll ensordidor fa vibrar els vidres del refugi. Acaba de caure un serac molt a prop. La muntanya no descansa.

Etap 6: de Vignettes a Bertol

En aquesta etapa cal flanquejar el Mont Collon per l'alta vall d'Arolla. Cap a la meitat del dia passem a prop del refugi lliure dels Bouquetins, que ens podria ser útil en cas de necessitat.

Sortim de les Vignettes desfent el camí del dia

anterior fins al coll de Chermontane. A la dreta tenim la gelera d'Otema, per on vam pujar ahir; a l'esquerra, la part alta de la gelera d'Arolla, que des d'aquí és impracticable a l'estiu. Fa bo. Mirem enrere i veiem la situació privilegiada de la cabana de les Vignettes.

Avancem cap al SE a buscar el coll de l'Evêque. S'identifica fàcilment perquè queda entre el Petit Mont Collon, a la dreta, i el cim de l'Evêque, a l'esquerra. L'accés al coll (3.392 m) és un pendent suau de neu amb esquerdes.

Des del coll, cal fixar-se bé en la direcció que s'ha de seguir. Hem d'identificar davant nostre (E) el cim de la Vierge, una agulla rocallosa darrere de la qual hi ha el Mont Brulé. Hem de baixar cap a la Vierge (E), remuntar pocs metres fins al coll Collon (3.087 m) i des d'allà descendir directament en direcció N cap a l'alta gelera d'Arolla. Estem donant tota la volta al Mont Collon. Ben aviat, visible des del coll, al fons i a la dreta (NE) veurem la cabana dels Bouquetins sobre una carena rocallosa. No hem d'arribar-hi, però ens ajuda a orientar-nos. Baixem la gelera sense dificultats. Està tota plena de trípodes de fusta de color blau i blanc. Avancem pel centre i quan trobem dificultats ens decanem cap a la morrena de la dreta, sense arribar a sortir del gel en cap moment. El descens és suau i ens creuem amb un munt de cordades italianes que remunten el coll Collon per baixar cap a Valpelline.

Baixem sense problemes fins a la cota 2.250 m. Sortim del gel i continuem per la morrena de la dreta fins a trobar un sender marcat amb taques blanques i blaves que ascendeix fins a la cota 2.500 m, on trobem un rètol que ens confirma la direcció cap als plans de Bertol –si baixéssim a l'esquerra, aniríem a parar a Arolla i, des d'allà, un autobús va cap a Mar-

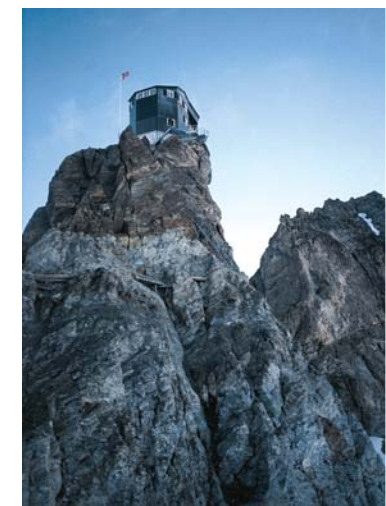
tigny. Ara els senyals són vermells i blancs fins que trobem, a la dreta, un altre rètol que ens indica la direcció cap a la cabana de Bertol. El seguim fins a la cota 2.664 m, on hi ha una petita cabana de pastors que està tancada. Al SO veiem el coll de les Vignettes; al NE, el coll de Bertol, dalt del qual es troba el refugi. Encara ens queda un bon tros molt costerut. Ens en separen 650 m de pujada sostinguda, primer pels prats, després per la morrena i finalment per la neu del darrer tram, que és una mica dret però la traça ens ajuda a fer-lo. Arribem al coll i el refugi ens queda a l'esquerra, sobre la cresta, a manera de niu d'àligues. Gaudeix d'una situació espectacular. Just abans de passar el coll, a l'esquerra hi ha una placa commemorativa que indica l'inici de la grimpada d'accés al refugi. Hi ha dos trams de cadenes que ens duen a les escales d'acer per entrar a la instal·lació.

És una construcció magnífica, perfectament situada i amb unes vistes esplèndides. El menjador, de forma octogonal i amb finestres per gairebé totes bandes, és un excel·lent mirador de la regió. A Bertol està tot estudiat: cada racó, cada escala, cada porta... Tot, amb la idea d'aprofitar l'espai al màxim –s'hi dorm com les sardines. Per sopar ens sorprenen amb una lasanya al forn ¡que està boníssima!

I sobre la vista: les muntanyes d'Arolla, el Matterhorn, la Dent Blanche...

Etap 7: de Bertol a Schonbiel

Sortir de Bertol de matinada i encarcerats de la nit és un gran què. Les escales que baixen a la gelera ara semblen més dretes. Cal iniciar l'etapa ben aviat perquè a la part alta de la gelera Stockji hi ha unes esquerdes enormes i molta neu, i convé passar-hi aviat.

La cabana de Bertol.

Etap 7

Cabana de Bertol (3.311 m) – coll de Bertol – coll de la Tête Blanche (3.400 m), per la gelera del Mont Miné – gelera Stockji – gelera Tiefmatten – cabana Schonbiel (2.694 m)

Desnivell de pujada: 665 m
Desnivell de baixada: 1.282 m
Temps: 5 h 30 min

Camí de la cabana Schonbiel.

Baixant cap a Zermatt.

Etapla 8

Cabana Schonbiel (2.694 m) –
Zmutt (1.936 m) – Zermatt
(1.606 m)

Desnivell de pujada: 110 m
Desnivell de baixada: 1.198 m
Temps de baixada: 3 h

Sortim els últims, com ja és habitual. Volem aprofitar la darrera etapa glaciària. L'Alta Ruta s'està acabant i ja ens havíem acostumat a estar per la muntanya mig aïllats de la resta del món.

Des del coll de Bertol flanquegem les Dents de Bertol pel vessant NE fins a la cota 3.240 m. Som a la part alta de la gelera del Mont Miné. Veiem la Tête Blanche al SE i ens encarem cap al cim. No cal arribar al cim, però ens quedem a un centenar de metres sobre l'aresta NE. Ja som al vessant de Zermatt, amb l'imponent Matterhorn davant nostre.

La gelera que hem de baixar ha canviat molt en els darrers anys i hi ha diverses possibilitats, però només hi trobem una lleugera traça i la prenem. Baixem cap al NE. Avancem pel bell mig de la gelera i

esquivem un munt d'esquerdes enormes i desordenades entre les cotes 3.300 i 3.100 m. Abandonem la gelera a la cota 3.050 m pel costat dret. Ens treiem els grampons i enfilem un intent de senderet amb fites que volta el cim de l'Stockji pel vessant N. És un camí de mal fer, amb paret a l'esquerra i estimball a la dreta. Hi ha passos empipadors i de vegades cal desgrimp. Baixa per sota del refugi Schonbiel fins a la cota 2.550 m. És un camí horrorós. Aquest sector només se salva per la vista de la Dent d'Hérens i el Matterhorn, que és impressionant.

I des de la cota 2.550 m, on hi ha un bloc de pedra enorme, comença un sender que enfila cap a Schonbiel per una morrena molt descomposta. Hi ha marques vermelles, però són escasses. Superem 100 m cap

a l'esquerra (NO), deixem la morrena càdica i ens enfilem a la paret per una terrassa (2.650 m), molt estreta i sobre roca sòlida, en direcció oest, orientats clarament cap al refugi, que queda excel·lentment situat sobre uns plans d'herbei magnífics.

Si mirem enrere (SO) veiem per on anava la ruta antiga que descriu Cliff en la seva guia. La gelera s'ha trencat i hi ha una cascada de seracs tan impressionant com impracticable. És per això que hem hagut de baixar pel vessant nord del Stockji i perdre més desnivell del compte pel senderet relativament nou.

La cabana Schonbiel està just a sota del Matterhorn, orientada cap a l'aresta Zmutt. El panorama és espectacular, i prendre una bona cervesa a la terrassa tot contemplant el cim a la tarda és gloriós.

Etapla 8: de Schonbiel a Zermatt

Etapla final i sense problemes. És possible no parar a Schonbiel i baixar directament a Zermatt des de Bertol en una sola jornada, però potser l'etapa resultaria massa llarga i hauríem de fer nit a Zermatt, perquè no tindríem temps de tornar a Le Tour-Chamonix (nosaltres a Bourg-Saint-Pierre). A més, si fa bo, és magnífic dormir a Schonbiel, baixar amb la fresca del matí després d'esmorzar i arribar a Zermatt abans del migdia.

Avui ens podem permetre el luxe de sortir a les vuit del matí. Un sender marcat i ben traçat baixa a l'esquerra del refugi cap a la morrena de la gelera i la ressegueix fins al llogaret de Zmutt. El panorama de neu i gel dóna pas a prats i avets que ens acompanyaran fins a Zermatt. En la part final fins i tot trobarem bancs a banda i banda per descansar.

Des de Zermatt cal recuperar el cotxe. A l'estació de tren ens venen un sol bitllet fins a Bourg-Saint-Pierre (o fins a Le Tour) i ens donen un full amb els canvis de trens i estacions que hauréu de fer i l'hora d'arribada i de sortida. Tot, amb la precisió suïssa característica. El viatge dura entre quatre i cinc hores, amb els canvis i tot.

Si sou un grup de més de quatre o cinc persones, us resultarà més ràpid, còmode i econòmic agafar un taxi fins a Chamonix o fins al lloc on aneu.

ELS REFUGIS

La reserva als refugis és obligatòria. Si bé en alguns vam estar gairebé sols en ple mes de juliol, cal dir que en d'altres, si no hi haguéssim reservat plaça, ni tan sols hi hauríem pogut sopar. De fet, ja vam tenir alguns problemes a l'hora de fer les reserves, però també s'ha de dir que ho vam fer una setmana abans d'anar-hi.

- Refugi de Le Tour** (2.702 m) CAF
Tel.: 00 33 (0) 450 540 416
- Refugi Abert I** (2.706 m) CAF
Tel.: 00 33 (0) 450 540 620 i 00 33 (0) 450 531 603
Coordenades GPS: 564.975/94 010
- 2.1. Cabana del Trient** (3.170 m) SAC-CAS
Tel.: 00 41 (0) 277 831 438
Coordenades GPS: 569.350/88.400
- 2.2. Cabana d'Orny** (2.826 m) SAC-CAS
Tel.: 00 41 (0) 272 071 348
Coordenades GPS: 570.880/94.560.
- Pension Plain Air** (Champex)
Tel.: 00 41 (0) 277 832 350 i
mòbil: 00 41 795 227 551
www.pensionpleinair.ch –
pensionpleinair@glenwin.ch
- Alberg au Petit Vélain** (Bourg-Saint-Pierre)
Tel.: 00 41 (0) 277 871 141
www.petit-velan.ch – rjoris@petit-velan.ch
(tancat dilluns i dimarts)
- Cabana Valsorey** (3.037 m) SAC-CAS
Tel.: 00 41 (0) 277 871 122
www.valsorey.ch – info@valsorey.ch
Guarda: René Buémi
Coordenades GPS: 587.050/86.540
- 5.1. Bivac Musso** (3.664 m) Amics de la muntanya de Foglizzo.
Lliure. 12 places
Coordenades GPS: 588.090/86.790
- Cabana Chanrion** (2.462 m) SAC-CAS
Tel.: 00 41 (0) 277 781 209 i 00 41 (0) 219 636 007
cfarquet@swissonline.ch
Guarda: Jachy Farquet
Coordenades GPS: 595.520/87.150
- Cabana de les Vignettes** (3.160 m) SAC-CAS
Tel.: 00 41 (0) 272 831 322 i 00 41 (0) 794 015 553
jean-michel.bourmisen@span.ch
Guarda: Jean-Michel Bourmisen
Coordenades GPS: 602.870/93.120
- 7.1. Refugi dels Bouquetins** (2.980 m). SAC-CAS
Lliure. 18 places
Coordenades GPS: 670.120/91.040
- Cabana de Bertol** (3.311 m) SAC-CAS
Tel.: 00 41 (0) 272 831 929
Guardes: Bernadette Praz i Michel Maistre
Coordenades GPS: 606.890/94.960
- Cabana Schonbiel** (2.694 m) SAC-CAS
Tel.: 0041 (0) 279 671 354 i 00 41 (0) 279 674 762. Guarda: Rosmarie Taugwalder
Coordenades GPS: 614.740/94.510

La cabana Schonbiel sota el Mont Cervin.

Bibliografia i cartografia**BIBLIOGRAFIA**

BINER, Herman. *Guide du Valais. Du Trient au Nufenen*. Club Alpin Suisse, 1996.

CLIFF, Peter. *La Haute Route Chamonix-Zermatt. Alpinisme. Itinéraires d'été et d'hiver*. Annency-France: Editions Franck Mercier, 1993.

FAIRBAIRN, Helen; MCCOMACK, Gareth; BARDWELL, Sandra; DIXON, Grant; LINDENMAYER, Clem. *Trekking en los Alpes*. Barcelona: Lonely Planet – Editorial Planeta SA, 2005.

GOEDEKE, Richard. *Cuatromiles de los Alpes por rutas normales*. Madrid: Ediciones Desnivel, 1999.

MUÑOZ, Cándido. *Del Mont-Blanc al Cervino. Travesía a pie de Chamonix a Zermatt*. Madrid: Ediciones Desnivel, 2003.

CARTOGRAFIA

Sobre aquest tema, el primer que cal dir és que no hi ha un sol mapa per a tota la ruta i que, a més, les diferents edicions i escales que hi ha sobre la zona no sempre són fàcils d'enllaçar. Segons com, pot arribar a ser complicat fer-se una idea de l'itinerari complet amb tota l'envergadura corresponent. Hem fet un intent de mapa de carenes, però és simplement orientatiu.

Arolla (Grand Combin-Evolène-Matterhorn). Carte Nationale de la Suisse avec Itinéraires de ski. 283S. 1:50.000.

Chamonix-Mont Blanc IGN 3630 ouest, 1:25.000.

La Valpelline. Valle di Ollomont. Valle di St.

Barthelemy con itinerari di sci d'alpinismo. Istituto Geografico Centrale (Torí). Núm. 115, 1:30.000.

Martigny (Barberine-Chamonix-Verbier). Carte Nationale de la Suisse avec itinéraires de ski. 282S. 1:50.000.

Mischabel (Zermatt-Saas Fee-Macugnaga). Carte Nationale de la Suisse avec itinéraires de ski. 284S. 1:50.000.

Pays du Mont-Blanc. Carte de Randonnées. Rando Editions. IGN A1.

Saint-Gervais-les Bains. Massif du Mont-Blanc, IGN 3531 ET TOP 25, 1:25.000.

TELÈFONS ÚTILS

Emergències a l'Alta Savoia: 00 33 (0) 450 531 689

Emergències al Valais: 144

Previsió del temps al Valais: 162

Helicòpters: 1414 i 1415

OHM – Oficina d'Alta Muntanya de Chamonix:
00 33 (0) 450 532 208

Si teniu llicència d'ús d'emissora, les freqüències d'emergència que connecten amb els refugis són la 161.300 MHz i la 158.625 MHz.

LLOCS WEB

www.ohm-chamonix.com

www.zermatt.ch

www.club-alpin.chamonix.com

www.sac-cas.ch

www.swissgeo.ch

www.gite-valais.com

www.valrando.ch

www.railaway.ch

www.postauto.ch

www.sncf.fr

www.meteofrance.com

www.meteosuisse.ch